

Горно-марийский 93

А. С. ПУШКИН

КОЛЛОЭЦ ДОН КОЛ ЙАМАК

ВЛКОМ ЦН-ан ЫРВЭЗИЭДАТ ★ 1897

1/44

А. С. ПУШКИН

КОЛЛОЭЦ ДОН КОЛ
(ЙАМАК)

П. Г. ГРИГОРЬЭВ САРЭН

РИСУНКЫВЛӀЖЫ
В. КОНАШЭВИЧЫН

ВЛКСМ ЦК
ЫРВЭЗЫВЛӀЛӀН ЛЬИТЬЭРАТУРЫ
ЛЫКШЫ ИЗДАТЬЭЛЬСТВЫ
МОСКВА ★ 1937 ★ ЛЭНЫНГРАД

Библиотека
Министерства
Образования
и просвещения
СССР
Инв. №

7
194

ТЫҢАЛТЫШ ШКОЛВЛАШТЫ ТЫМЭНЬШЫВЛАЛАН

Редактор В. СЕМЕНОВ
Тех. ред. КИМ ДОН-ЧУН

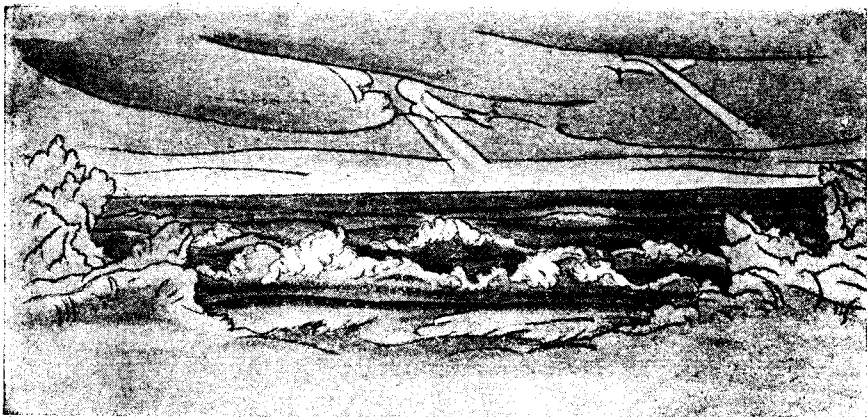
* * *

Сдано в произв. 13/XI-1936 г.
Подписано к печ. 29/I 1937 г.
Уполномоч. Главлита Б-20724.
Детиздат № 995. Индекс ДН-г.
Тираж 8 000. Форм. 62 × 94^{1/16}.
1 печ. л. Заказ тип. 2721.

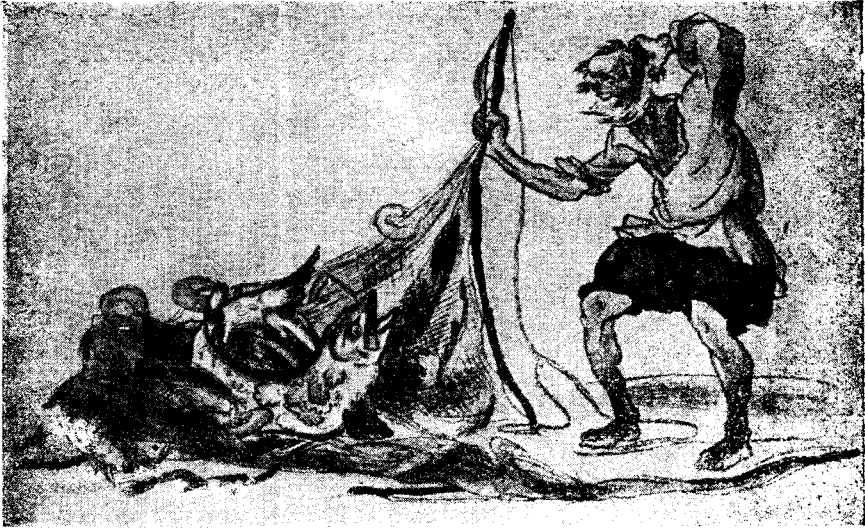
* * *

17 ф-ка нац. книги ОГИЗ'а
РСФСР греста «Полиграф-
книга» Москва, Шлюзовая
наб., 10

5009

Симсѝ тангыж тѝрѝштѝ,
Тоштѝм шѝцшѝ изимицѝштѝ,
Коллоэц дон папажы
Кымлы кым и ѝлѝнѝт.
Тѝотѝа колым кычѝн,
Папа кынзалажым шѝдѝрѝн.
Икѝнѝ тѝотѝа ньѝмоткам шуа,
Анжа — колжы укѝ, налы вѝлѝ.
Ньѝмоткам шуа вѝскѝнѝ.
Анжа — тангыж шуды вѝлѝ.
Кымшы гѝнѝ ньѝмоткам шуа,
Тѝшѝк ик кол вѝлѝ лѝктѝш.
Проста агыл, шѝртнѝѝ кол ылѝш.
Шѝртнѝѝ кол эдѝмлѝ попа,

Тьотьям сарвала, тэнгэ попа:
„Тьотья, мѳньѳм ѳжялайыгэцэт,
Вѳдыш мѳнэш колтыгэцэт,
Тѳнь мам кѳчэт, циля пунэм“.
Тьотья ѳрѳн, лѳдѳн колтэн:
Кымлы кым и колым кычэн,
Попыш колым пѳтари ужын.
„Цэвэр кэок, шѳртнѳѳ колэм!
Кэок симсѳ тангыжышкэт.
Нѳмат ак кэл мѳлэнэм,
Тѳтэок тѳнѳѳм колтэм.“ —
Тэнгэ манэш тьотья,
Вѳдыш колым колта.

Тьотья папа токы толэш,
Ньигнам уштымым шайыштэш:
„Тагачы шөртньї колым кычышым,
Эдэм ганьы попышым.
Мьїнэш колташ кол сарвалыш,
Мьїнь мам кьїчэм, пуаш сөрьїш.
Колгьїц мьїнь ньимат шьїм нэл,
Вьїдьїш мьїнэш колтышым“.
„Рок вашт кэмә, йүдьїшї“ —
Маньын колта папажы:
„Тэвә тәгәнәнә шәльїн,
Хыть тәгәнәм кьїчэм ылын.“

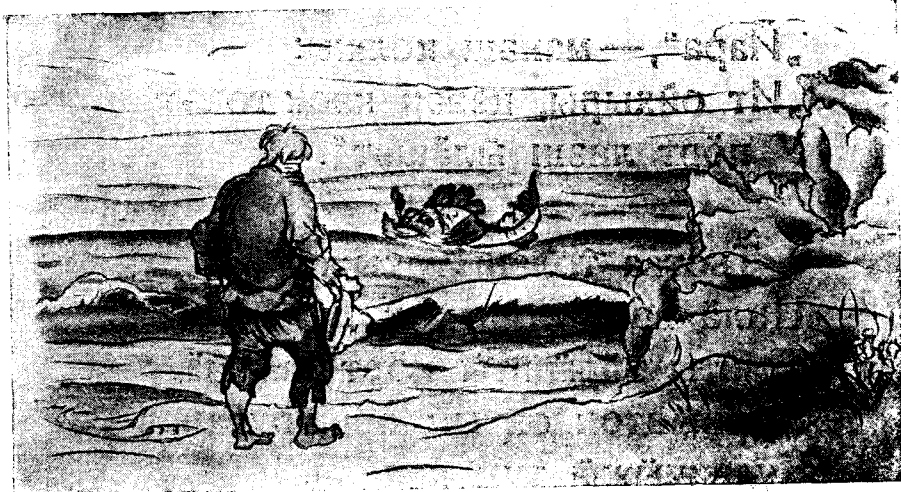
Тьотья кәә тангыж тьїрьїшкьї,
Кол кычымы вәрьїшкьї.
Анжа — тангыж тырок агыл,
Тангыж вьїдэт симсок агыл.
Шөртньї колым сьїгьїрәлэш.
Тэвә колжы ләктэш, вьїльгыжалтэш.
„Тьїләт, тьотьи, ма кәлэш?“ —
Манэш колжы, йадылдалэш.
Тьотья кымалэш, тәнгә манэш:
„Тонәм тырок агылрак,
Папа мьїньїн йарсыррак.

Тэгәнәнә шэлһинят,
Тэгәнәэш шонәжят,
Мһинһым ыкса, покта,
У тэгәнәм кһчһктә“.

„Йара“ — колжы манэш:
„Ит ойхыры, цэвэр токэт кэок,
Тэгәнәдә тәмдән лиэш“.

Толэш тьотья папа токыжы,
У тэгәнә шалга пөрт сагажы.
Тьотьям пушә ыкса папажы:
„Пурым ат уж, йардымаш,
Ородак-силтәк, уштымаш!
Кһчән нәлһин тэгәнәм,
Махань пурым мон шһндән.
Кә кол токы, пөртһым пужы.“

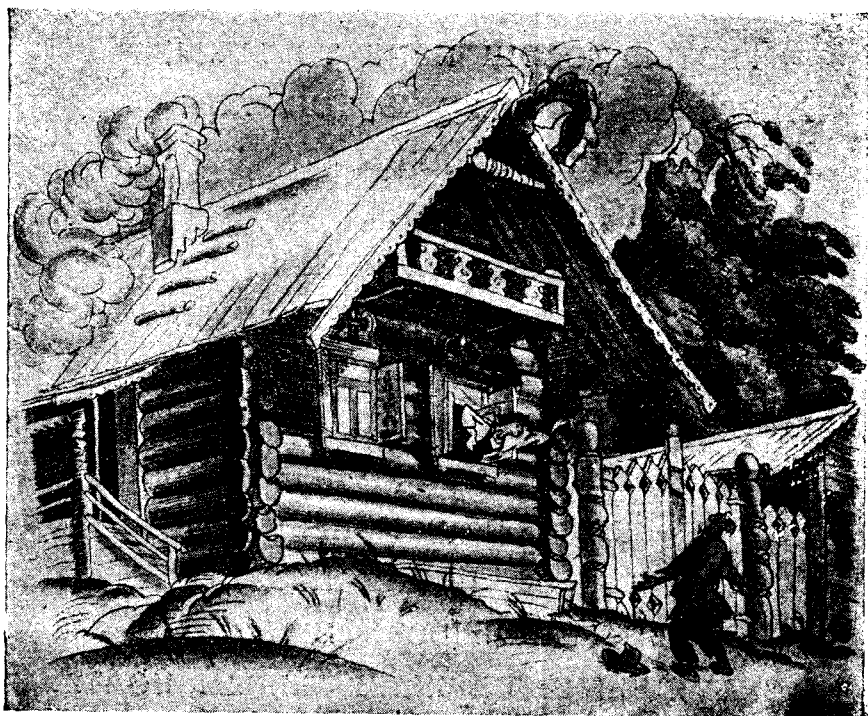
Тьотья кэя тагыж тйрышкы,
Пэрвиш мимы вэрышкы.
Шортныы колжым сйгырэлэш.
Тагыж вёлкы анжалалэш.
(Симсы тагыж шимэмйн,
Когоракын коэштэлтын).
Тэвэ колжы лэктэш, вельгыжалтэш.
„Тылэт, тьотьи, ма кэлэш?“ —
Манэш колжы, йадылдалэш.
Тьотья кымалэш, тэнэ манэш:
„Тонэм со акйарырак,
Папа мёньюын йарсыррак, —
Пёртым кычя папаэм“.

„Йара“, — манэш колжы:
„Ит ойхыры, цэвэр кэок токэт!
У пөрт лиэш Ыләшэт“.

Тьотья толэш токыжы,
Цилә вэсби тоныжы:
Тошты вәрйшты пөрт шьинзә,
Кьирпйцтон оптым ош труван,
Кудвичьжы тум капкан.
Папа шьинзә окнья сага,
Тьотьям шамтэ когон вырса:
„Йүдйшы, ороды кэстэн,
Ородак-силтәкшок ылат!
Пөртым кьичэн нәлбн мыштэн!
Кэ колэт токы, кэлэсби:
Хрэсән пашәм Ынэм Ыштй,
Пайарны марья мьинь линэм.“

Тьотья кэә тангыж тьйрйшкьй,
Колжы Ылймы вәрйшкьй.
Анжа, мардэж шишка,
Коэм сирйш лужгэ кьйшкә.
Тьотья колжым сьгйрәлэш.
Тэвэ колжы ләктэш, вьльгыжалтэш:

„Тӱлӱт, тьотьи, ма кӱлӱш?“
Манӱш колжы, йадылдалӱш.
Тьотья кымалӱш, тӱнгӱ манӱш:
„Папа ӱндӱ йӱдӱн вӱкӱт,
Мӱньӱм тыл гань паньӱжӱш,
Хрӱсӱнь пӱшӱм ӱнӱжӱ ӱштӱт,
Пайарны марья линӱжӱ“.
— „Йара“ — манӱш колжы:
„Кӱчӱмӱжӱ лижӱ“.

Тьотья толэш папа токыжы,
Хрэсәнь пөртшый укэ тоныжы:
Пөртанзылны папажы,
Атат пәлбй, шалгалта.
Парсын выргәм вёлнбйжбй,
Шөртнбый шәргәш парньашты,
Йакшар пашмак йалышты.
Цоравләжбй папа сага шалгат.
Папа нбйнбйм шиэш, үпбйм кбйрәш.
„Вара йәнэт ббндэ кәнбйш?“
Манэш тьотья, папам йадәш.
Папа тьотьям вырсән шуа,
Коньушнбыйш служаш тбйдбйм колта.

Әрнбә эртә, вэсбй эртә,
Папа пушә вэлә йүдә;
Колжы токы тьотьям покта:
„Коләтлән кәлэсбй, кә —
Кугижә линәм ббндэ“.
Тьотья лүдбйн колтән:
„Сәпнбйшбйц ббндэ папа,
Йашт ородыш кәшбйц тама,
Йәлбйм ббндэ ваштылтәт.“
Папа пушә шбйдәшкә,

Тьотьям савэн тй колта.
„Вуйэт шйрәнэмә,
Эчэ попэн шалгэт,
Күдон спорэт мондәнәт,
Мйньйм тымдаш шагалнат.
Кэок тангыж тйрйшкәт,
Тйтә видән нәнгәктәм.“

Тьотья кэа тангыж тьырйшкы,
Колжы ёлёмьё вярйшкы.
(Тангыж вйтшы шимён кайэш,
Шужгэ вэлэ коэштэлтэш).
Тэвэ колжы лэктэш, выльгыжалтэш.
„Тёлэт, тьотьи, ма кэлэш?“ —
Манэш колжы, йадылдалэш.
Тьотья кымалэш, тэнгэ манэш:
„Тонэм со акйарырак,
Шонэм мёньюён йарсыррак,
Кугижэ ёндэ линэжы“.
„Йара“ — манэш колжы:
„Шанымыжы лижы.“

Тьотья толэш папа токы,
Анзылныжы кугижән палаты.
Папа шёнзэ стёл лошты,
Пайарныжы, дворәнжы
Папа йёр сэрнёлтёт,
Вэскидёштёш әрәкәвләм
Оптэн пуат, намалыт.
Папа әрәкәм подылэш,
Пёрәньюкём пырылэш.
Папа йёр салтаквлә шалгат,

Тавар кидә оролат.
Ужмыкыжы тьотьян өртшй кән,
Кымал вазэш папалан.
„Вара ёндә йәнэт кәнйш?“
Манэш тьотья, йадэш.
Папа акат тәрвәнәл,
Тйрйньәт акат анжал.
Киттон вәлә шалалта,
Түгй шин лыкташ шүдә.
Тьотьям шырал нәльэвй,
Тын-тунг видән лыктэвй.
Амаса тоныш оролывләжй
Изиш роән йш шуәп.
„Бйшкә тирәт агыл гйнь,
Йәлйн тирәш шйцшәш агыл“ —
Манын халык ваштыләш.

Әрньә эртә, вәсй эртә,
Папа пушә вәлә йүдә,
Тьотьям моаш, кандаш шүдә.
Тьотьям кйчәл кандат,
Папа тәнә манэш, попа:
„Кә, кәләсй коләтлән,
Бйт әвә лиәш шанәм,

Тагыж вѣтлән вуй линәм,
Вѣт пындашты Ёлѣнәм.
Шѳртнѣѣ колжы мѣләнәм
Лижѣ Ёндэ цораэм“.

Ваштарэш тѳотѳа ак попы,
Йук лыкташат ак шаны.
Кэа тагыж тѳѳрѳшкѣ,
Пѳрвиш мимѣ вѳрѳшкѣ.
Штурма лѳктѳн шѳнзѳн,
Тагыж шимэм шѳнзѳн.
Ружгэ вэлэ шѳдән коэ
Кырык ганѳы кузэн кэа.
Шѳртнѣѣ колжым сѳгѳѳрѳлэш.
Тэвэ колжы лѳктэш, вѳльгыжалтэш.
„Тѳѳлѳт, тѳотѳи, ма кэлэш?“ —
Манэш колжы, йадылдалэш.
Тѳотѳа кымалэш, тэнгэ манэш:
„Шѳртнѣѣ колэм, пѳвѳэм,
Ќрѳт шѳнзэт, мам попэм,
Йашток йѳдѳш папаэм,
Ёндэ вѣт ѳвѳ линэжѣ —
Тагыж вѣтлән вуй линэжѣ,
Тагыжышты Ёлѣнэжѣ,

Тыньым цорам Ёштынэжы.
Кол ньимат пэлэштыдэ,
Цол-цыл-зол чымалтэн,
Вёдыш пырэнат кэйэн.

Тангыж вёлкы анжэн,
Тьотья шуки вычэн шалгэн.
Колжым вычэн шокгыдэ,
Папа токи мёнгэш кэн.
Анжа — изимицэжы шынзэлта,
Папажы порогышты шынзэ,
Анзылныжы шэлшы тэгәнэшты кия.

Иркутский Заповедник
Академия наук СССР
БИБЛИОТЕКА
№ 3337

Акшъ
Цена **25** коп.
3к. коп.

А. С. ПУШКИН
СКАЗКА
О РЫБАКЕ И РЫБКЕ

На горно-марийском языке

ПЕРЕВОД П. ГРИГОРЬЕВА